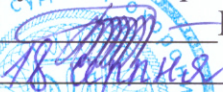

ПОГОДЖЕНО

Голова Служби
судової охорони

 В. І. Бондар

 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора Національної
школи суддів України

від 20.08. 2021 № 42

КОМПЛЕКСНА ПРОГРАМА
підготовки працівників Служби судової охорони
та підвищення рівня їхньої кваліфікації

Вступ

Комплексною програмою закріплюються основні стандарти (загальноприйняті типові вимоги (критерії, форми) до змісту та організації проведення занять у Національній школі суддів України (далі – НШСУ) для працівників Служби судової охорони та підвищення рівня їхньої кваліфікації.

В умовах процесів глобалізації та розвитку інформаційного суспільства, удосконалення різноманітних технологій і методів роботи, розвитку законодавства та правозастосовної практики, запровадження нових та удосконалення наявних способів захисту порушених прав, суспільство очікує від працівників системи правосуддя відповідного рівня оволодіння комплексом знань, умінь і навичок, необхідних для виконання функцій судочинства.

Служба судової охорони є державним органом у системі правосуддя для забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах та є невід'ємним елементом формування іміджу судової влади, підвищення авторитету системи правосуддя, тому належна професійна підготовка є неодмінною умовою належного виконання повноважень.

Працівниками Служби судової охорони є особи, яким присвоєно спеціальні звання співробітників Служби судової охорони, державні службовці, та особи, які уклали трудовий договір із Службою судової охорони.

Вимоги, викладені в цьому документі, поширюються на підготовку працівників Служби судової охорони та підвищення рівня їхньої кваліфікації (далі також – Підготовка).

Комплексна програма ґрунтується на Конституції України, законах України “Про судоустрій і статус суддів” та “Про державну службу”, Концепції Національних стандартів суддівської освіти, Стратегії розвитку Національної школи суддів на 2021–2025 роки, положеннях про Службу судової охорони та

проходження служби співробітниками Служби судової охорони, затвердженими рішеннями Вищої ради правосуддя від 04.04.2019 № 1051/0/15-19 та № 1052/0/15-19 відповідно (зі змінами).

Комплексну програму розроблено відповідно до Національних стандартів суддівської освіти, що базуються на ключових цінностях Національної школи суддів України, якими є професіоналізм, інноваційність, ефективність, лідерство та співпраця, відповідальність і доброчесність.

Національна школа суддів України проводить підготовку працівників Служби судової охорони та підвищення рівня їхньої кваліфікації відповідно до необхідності вдосконалення їхніх знань, умінь і навичок залежно від досвіду роботи, займаної посади та спеціалізації підрозділу, де вони працюють, а також з урахуванням їхніх індивідуальних потреб.

Порядок проходження підготовки працівників Служби судової охорони та підвищення рівня їхньої кваліфікації, плани та програми, інші локальні документи НШСУ, що регулюють зміст, методiku, організацію та проведення Підготовки, повинні враховувати національні стандарти суддівської освіти.

Засади підготовки працівників Служби судової охорони та підвищення рівня їхньої кваліфікації

Підготовка ґрунтується на:

- 1) потребах цільової аудиторії НШСУ – працівників Служби судової охорони, зокрема, осіб, яким присвоєно спеціальні звання співробітників Служби судової охорони, державних службовців та осіб, які уклали трудовий договір із Службою судової охорони – відповідно до необхідності вдосконалення їхніх знань, умінь і навичок залежно від досвіду (стажу) роботи, функцій, складу, займаної посади та підрозділу Служби, з урахуванням індивідуальних потреб;
- 2) створенні стандартизованих програм Підготовки;
- 3) запровадженні тренінгів (обов'язкових і факультативних), інтерактивних методів навчання, що базуються на необхідних навичках;
- 4) розробленні матеріалів для всіх компонентів Підготовки;
- 5) підготовці викладачів (тренерів, фасилітаторів, модераторів);
- 6) використанні переваг дистанційної освіти;
- 7) проведенні моніторингу якості занять з метою його врахування для підвищення рівня розроблення та викладання курсів.

Підготовка має на меті домогтися досягнення працівниками Служби судової таких ключових якостей та навичок:

- Інтелектуальні якості (здібність):
- високий рівень кваліфікації у сфері охорони та підтримання громадського порядку в судах, розуміння їх основних принципів;
  - уміння швидко сприймати та аналізувати інформацію;

- здатність аналізувати та синтезувати правові ситуації;
- логічність мислення, мисленнєва самостійність.

Особисті якості:

- доброчесність;
- моральність;
- здатність до обґрунтованого судження;
- рішучість та навички самостійного прийняття рішень в межах професійної компетенції;
- висока мотивованість;
- готовність та вміння навчатися, професійно вдосконалюватися; здатність застосовувати набуті знання, вміння та навички.

Здатність до розуміння та справедливого поводження:

- вміння поводитися з кожним з повагою та чуйністю, незважаючи на походження та інші ознаки (стать, національність, вік, місце проживання, релігійна приналежність, сексуальна орієнтація, матеріальний стан, уразливість тощо);

- готовність терпеливо та ввічливо вислуховувати.

Авторитетність (владність) та комунікативні навички:

- володіння навичками міжособистісного спілкування;
- вміння зрозуміло та стисло роз'яснювати всім, кого це стосується, процесуальні вимоги та процедури;
- вміння здійснювати ефективну комунікацію під час виконання обов'язків у спосіб, що забезпечує підвищення рівня авторитету судової влади;

Ефективність (продуктивність):

- вміння працювати швидко й, зокрема, в умовах стресових ситуацій;
- вміння ефективно організувати час та якісно виконувати професійні обов'язки;
- володіння ефективними комунікаційними навичками;
- вміння конструктивно працювати з іншими.

Процес Підготовки повинен бути спрямований на розвиток і вдосконалення зазначених вище якостей і психологічну адаптацію до професії, ефективне, якісне виконання безпосередніх обов'язків.

Принципами Підготовки є:

1) різнобічність і комплексність, її орієнтованість на опанування всіма необхідними вміннями та навичками, властивими професії працівника Служби судової охорони;

2) періодичність Підготовки;

3) здійснення Підготовки відповідно до кращого світового досвіду з урахуванням міжнародних стандартів у сфері охорони та підтримання громадського порядку в судах, органах та установах системи правосуддя;

- 4) єдність (уніфікованість) Підготовки, тобто її здійснення на підставі стандартизованих програм, розроблених Національною школою суддів України;
- 5) практична спрямованість Підготовки, зокрема через формування програм з урахуванням посадових компетенцій (знань, умінь і навичок, притаманних працівникам Служби судової охорони);
- 6) збалансованість програми Підготовки шляхом поєднання теоретичних і практичних занять;
- 7) забезпечення високої якості та наукової обґрунтованості Підготовки;
- 8) сучасність змісту та випереджувальний характер Підготовки, періодичне оновлення програм і курсів та вдосконалення методики Підготовки;
- 9) ініціативність і заінтересованість працівників Служби судової охорони в підвищенні професійного рівня;
- 10) координація діяльності всіх складових системи Підготовки;
- 11) використання новітніх досягнень у процесі Підготовки;
- 12) безперервність Підготовки (постійне удосконалення).

Зміст Підготовки

Кожна програма Підготовки є переліком узаємопов'язаних курсів, створених на основі інтерактивних методів проведення занять для дорослої високопрофесійної аудиторії, що сприяють досягненню чітко визначених практичних цілей.

Розробка курсів для працівників Служби судової охорони здійснюється НШСУ із врахуванням трьох вимірів:

- 1) знання (розуміння понять матеріального та процесуального права, конвенцій і міжнародних договорів, ратифікованих Україною (згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України));
- 2) навички (уміння аналізувати, критично мислити, кваліфікувати діяння, користуватися інформаційними технологіями, спілкуватися з відвідувачами суду та учасниками процесу тощо);
- 3) ставлення (зокрема, розуміння основних цілей та завдань системи правосуддя України, соціального контексту забезпечення здійснення правосуддя: суспільства та його потреб, недопущення дискримінації за різними ознаками (статтю, національністю, віком, місцем проживання, релігійною приналежністю, сексуальною орієнтацією, матеріальним станом, уразливістютощо).

Програма розробляється:

- 1) відповідно до об'єктивних практичних потреб працівників Служби;
- 2) із врахуванням особливостей цільової аудиторії (досвід (стаж) роботи на посаді, спеціалізації (за необхідності), посадових та функціональних обов'язків;
- 3) актуальності тематики (розроблення “на випередження”, а не “пост-фактум”);
- 4) за активної участі працівників системи правосуддя.

Комплексна програма, загалом, має сприяти утвердженню конституційних цінностей поваги до прав людини та громадянина, верховенства права та непорушності принципів етики.

Розроблення має такі обов'язкові елементи:

- 1) визначення практичних цілей і конкретних очікуваних результатів щодо кожного компоненту (знання, навички, ставлення);
- 2) структура, час, методика, відповідальні особи;
- 3) роздавальні матеріали (презентації PowerPoint лекцій, ситуативні завдання для роботи в малих групах, перелік контрольних запитань (для експрес-опитування);
- 4) матеріали для самостійного опрацювання, перелік додаткових джерел, тощо;
- 5) нотатки для викладачів;
- 6) анкети для слухачів і слухачок.

Курси, що входять до Програми, повинні бути взаємно пов'язаними.

Методика розроблення:

Програма має бути цілісною, практичною, системною та всебічною, побудованою з використанням інноваційних методичних підходів для забезпечення ефективності процесу проведення занять і досягнення практичних цілей, основною серед яких є набуття та розвиток відповідних професійних навичок.

Використання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини, принципів суддівської етики та соціального контексту при здійсненні правосуддя (зокрема, гендерний аспект, потреби вразливих груп людей тощо) має бути інтегрованим у зміст Програми.

Цикл підготовки Програми включає такі стадії:

- 1) оцінка потреб цільової аудиторії;
- 2) розроблення Програми;
- 3) розробка курсів у рамках Програми:
  - a) створення групи розробників конкретного курсу із залученням працівників системи правосуддя;
  - b) визначення практичних цілей курсу;
  - c) розроблення програми курсу;
  - d) структурування підготовленого матеріалу відповідно до інтерактивної методики проведення занять, специфіки проведення тренінгів;
  - e) розроблення роздавальних матеріалів; розроблення матеріалів для викладачів);
- 4) апробація курсів та їхнє доопрацювання;
- 5) підготовка викладачів з кожного курсу;
- 6) викладання курсів (упровадження курсів у процес Підготовки;
- 7) зворотний зв'язок (моніторинг і оцінювання).

Практичноорієнтована методологія повинна бути пристосована до кожного курсу з урахуванням практичних цілей, тем (модулів) і цільової аудиторії, та включати багатоманітність підходів до Підготовки, зокрема розроблення дистанційних курсів.

Методика викладання Програми

НШСУ повинна забезпечити єдиний підхід до викладання розроблених курсів у рамках Програми в усіх регіональних відділеннях, відбір викладачів на підставі встановлених критеріїв, дотримання викладачами вимог розроблених курсів та методології.

НШСУ при викладанні курсів повинна забезпечити дотримання таких вимог:

1) педагогічних (застосування інтерактивних методів викладання під час проведення занять; використання розроблених роздавальних матеріалів, розподіл на малі групи, дотримання методичних рекомендацій і нотаток для викладачів (тренерів, фасилітаторів);

2) матеріально–технічних та організаційних (друк роздавальних матеріалів і матеріалів для викладачів; технічне забезпечення (комп'ютер, проектор, обладнання для технології експрес–опитування (“клікери”), фліп–чарти, екран, перехідники та шнури тощо), наявність доступу до мережі Інтернет та ін.).

Формами викладання Програми є:

1) безпосереднє проведення занять в аудиторіях;

2) дистанційні курси, онлайн–заняття;

3) комбінована (гібридна) Підготовка.

Моніторинг

Наприкінці кожного курсу Програми НШСУ проводить оцінювання ефективності та якості заняття за такими критеріями:

1) зміст кожного курсу;

2) робота викладачів;

3) залученість слухачів і слухачок у процес Підготовки;

4) результати контролю рівня знань, умінь і навичок слухачів (якщо він передбачений);

5) роздавальні матеріали курсів;

6) форми та методи проведення занять;

7) логістика та адміністрування.

За результатами моніторингу проводиться доопрацювання курсів і вносяться корективи в організаційний процес Підготовки.

Моніторинг проводиться методом анкетування з використанням паперових або електронних опитувальників та/або надання письмових відгуків (за певними критеріями).

Розробники та викладачі НШСУ розробляють курси, Програми та впроваджують їх у процес Підготовки.

До процесу розроблення та запровадження кожного курсу залучаються працівники системи правосуддя та експерти у відповідній галузі з бездоганною професійною репутацією та високими моральними якостями.

З метою забезпечення ефективності Підготовки, її практичної спрямованості, актуальності та досягнення очікуваних результатів НШСУ сформована низка вимог до розробників, викладачів та інших осіб, залучених у процес Підготовки.

Розробники курсів повинні вміти:

- визначати цілі та завдання процесу Підготовки, обирати відповідні засоби та методи їх досягнення;
- складати програму заняття (тренінгу, семінару, дистанційного курсу, тощо) і діяти відповідно до неї;
- обирати найбільш оптимальні й ефективні методи викладання залежно від очікуваних результатів, теми, аудиторії, тощо;
- ефективно розподіляти та використовувати час;
- розробляти матеріали курсів (презентації лекцій, стандартизовані лекції, модельні справи, ситуативні завдання, запитання для експрес-опитування та інші) для слухачів і слухачок, нотатки й методичні рекомендації для викладачів;
- оцінювати себе та інших;
- уносити зміни до програми занять і матеріалів курсів за результатами апробації, моніторингу та оцінки.

Викладачі (тренери) мають:

- успішно долати труднощі, властиві викладацькій (тренерській) діяльності;
- володіти сучасними інтерактивними методами викладання;
- уміти застосовувати сучасні інформаційні технології (працювати з PowerPoint, TurningPoint та іншим програмним забезпеченням і різноманітним комп'ютерним обладнанням);
- розуміти суть і володіти методикою дистанційної, онлайнвої Підготовки та прагнути оволодівати необхідними знаннями та навичками;
- уміти працювати в команді, формуючи партнерські відносини та забезпечуючи взаємну підтримку;
- докладати належних зусиль до свого розвитку та підвищення викладацької майстерності;
- постійно прагнути здобуття нового досвіду та навичок;
- розуміти засадничі принципи ефективної роботи малих груп;
- вірити в можливість змін;
- сприймати висловлювання інших про свої підходи до роботи, спокійно ставитися до констатації власних помилок;
- експериментувати з новими ідеями та методиками;
- мати систематизований та системний підхід до вирішення проблем.

Робота НШСУ з викладачами є постійною та послідовною, має супроводжуватися методологічною підтримкою (тренінги, семінари, методологічні літні школи, засідання груп розробників, тощо).

Викладачі мають подавати підготовлений матеріал відповідно до розроблених курсів Програми.

Кожен вид діяльності, пов'язаний із розробленням і впровадженням курсів Програми, має бути закріплений у посадових інструкціях працівників відповідних структурних підрозділів НШСУ.